

LPD

avisen

I dette nr:

- *Indbydelse til temadage*
- *Indkaldelse til landsmøde*
- *Om at være bistandsvæрге*
- *Nye foranstaltningsdomme i 2019*
- *Spørgsmål til Justitsministeren*

UDGIVER

Landsforeningen af Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark, LPD

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR

Erik Dahlgaard
erikdahlgaard@live.dk

Indhold fra LPD-avisen må citeres med angivelse af kilde jf. lov om ophavsret.

Avisen modtager gerne materiale, men påtager sig intet ansvar for indsendt materiale. Avisen forbeholder sig ret til at forkorte/redigere i indsendt materiale.

LAYOUT OG TRYK

Mark & Storm Grafisk A/S

Avisen udkommer
4 gange årligt
Oplag: 1250

Materiale sendes til
erikdahlgaard@live.dk

WWW.LPD-INFO.DK

Det har i sandhed været en usædvanlig tid at være patientrådgiver og bistandsværge på det seneste. Med reduktion af smitterisiko for øje blev vores lovsikrede ret og pligt til at besøge vores klienter ophævet i en rum tid, og først i skrivende stund er det ved at være normaliseret igen alle steder.

Jeg har haft gavn af, at jeg kunne drøfte de mange spørgsmål der opstod i den nye situation med min lille erfa gruppe, som udover mig består af en patientrådgiver samt en der har begge funktioner. Begge har de en lang erfaring indenfor området. Vi har sammen reflekteret en del over, at den nye situation egentlig medførte, at vi sammen med vore klienter fik trænet i at benytte telefon, sms og mail i langt højere grad. I mange tilfælde har det vist sig, at dette godt kunne fungere som en rimelig erstatning, i en periode hvor den personlige kontakt har været afskåret. Vi oplevede dog alle tre, at der også var nogle situationer, hvor der ikke kunne etableres en produktiv kontakt uden at vi sad sammen med klienten, og derved kunne få den fulde gensidige dialog. Næmlig den dialog, som betinger brug af at kunne aflæse hinanden på flere måder end man kan igennem en telefon eller ved at læse hinandens beskeder. Her gik der nogle gange meget kommunikation tabt.

Vi er således blevet bekræftet i, at funktionen som bistandsværge og patientrådgiver, IKKE skal være en "kontor funktion", det er en meget vigtig regel, at det skal foregå ved, at vi besøger vores klienter personligt. Kun på den måde kan vi fuldt ud fornemme deres ønsker og behov, og således hjælpe klienterne med de ting de gerne vil i forhold til vores funktion.

En positiv ting var, at vi generelt oplevede en god indstilling til at opretholde vores mulighed for at passe arbejdet bedst muligt, fra de, som administrerer foranstalt-

Bestyrelsen i LPP

Formand og redaktør

Erik Dahlgaard
Tambogade 55, Tambohuse
7790 Thyholm
30 62 81 93
erikdahlgaard@live.dk

Sekretær

Kirsten J. Lohse
Bystævnevej 68
5600 Faaborg
20 80 21 13
lavemosegaard@gmail.com

Bestyrelsesmedlem

Anders Ole R. Andersen
Udgårdstoftens 38
8600 Silkeborg
21 44 97 03
hanneoganders8600@gmail.com

Næstformand

Dorthe Skarsholt Falkenstrøm
Ejler Billes Allé 43, 4. sal
2300 København S
25 32 77 69
skarsholt@live.dk

Bestyrelsesmedlem

Inge Lise Lund
Høgevænget 7
5610 Assens
26 21 50 25
ingeliselund1@gmail.com

Regnskabskontrollant

Winnie Kirchheiner
Søndertoften 183
2630 Taastrup

Kasserer

Anne Sieg
Søndermarken 38, 2. Tv.
3060 Espergærde
29 80 01 52
kasserer@lpd-info.dk

Bestyrelsesmedlem

Michael Just Jensen
22 55 76 58
michaeljustjensen@gmail.com

**Regnskabskontrollant
suppleant**

Else Marie J. Rosendahl
Vismarlundvej 8, 6500 Vojens
25 68 51 00
juhler.rosendahl@gmail.com

ningsdomme og tvang i psykiatrien. Det være sig personalet på de psykiatriske afdelinger, KIF og de forskellige botilbud, hvor vi har vores gang. Jeg håber dette er generelt for området som helhed.

Nu er vi så på vej tilbage mod "normale tilstande", dog vil vi som i samfundet sikkert opleve, at der er ved at opstå en "ny normal", hvor vores adfærd i fællesskabet bliver udfoldet med en større forsigtighed i forhold til smitte spredning.

LPD

Som følge af forsamlingsforbuddet i forår og sommer, valgte vi at udskyde de planlagte temadage og landsmødet til første weekend i oktober. Det vil derfor blive holdt på hotel Comwell Rebild Bakker den 2.-4. oktober. Her håber vi at se mange medlemmer- vi trænger til at mødes. Se indbydelsen i denne avis.

Med dette vil jeg ønske en god sommer og god læselyst.
Erik Dahlgaard
Redaktør

*Med dette vil jeg ønske alle en god læselyst.
Erik Dahlgaard
Redaktør*

Indhold

Indbydelse til temadage.....	4
Indkaldelse til landsmøde	5
Kan varmt anbefales	6
Nye foranstaltningsdomme i 2019.....	7
Bag låste døre.....	23
Spørgsmål til Justitsministeren om udpegning af bistandsværgere	24

Forside: Colourbox stockfoto

1. Suppleant

Britta Nielsen
Hyacintvej 3
9380 Vestbjerg
29 60 24 27
bhost@stolpedalsskolen.dk

2. Suppleant

Connie Sinding
Stationsmestervej 156
9200 Ålborg SV
22 75 18 38
conniesinding@gmail.com

Webmaster

Mikael Egevig
7400 Herning
webmaster@lpd-info.dk

www.lpd-info.dk

August 2020 - Nr. 115

LPD avisén

I dette nr:

- Indbydelse til temadage
- Indkaldelse til landsmøde
- Om at være bistandsværgere
- Nye foranstaltningsdomme i 2019
- Spørgsmål til Justitsministeren

LANDSFORENINGEN
af Patientrådgivere & Bistandsværgere i Danmark

Temadage for patientrådgivere og bistandsværger

Temadagene holdes den 2. til 4. oktober 2020

Adresse: Comwell Rebild Bakker, Rebildvej 36, 9520 Skørping

Tilmelding på: www.lpd-info.dk - Tilmelding helst inden den 18. september

Fredag den 1. oktober

7.00- 17.45 Ankomst og registrering

17.45- 18.00 Velkomst v./ Erik Dahlgaard

18.00-19.30 Middag

19.40-21.15 Erfaringsudveksling

Lørdag den 2. oktober

8.00- 9.00 Morgenmad

9.00- 12.00 Det Psykiatriske Patientklagenævn. Oplæg og dialog set i lyset af den nye forretningsorden, som trådte i kraft i 2019.

Områdechef Thomas Faust Ryborg og daglig leder Sanne Lehrmann

12.30- 14.00 Frokost

14.00-17.00 Erfaringer og fortællinger fra en retspsykiatrisk afdeling.

Sygeplejersker Line Starcke og Rikke Sigsgaard kommer med oplæg

18.30 Middag

Søndag den 3. oktober

8.00- 9.00 Morgenmad

9.30- 10.30 Opsamling og erfaringsdeling

10.30- 12.30 Landsmøde

12.30 Frokost kør hjem "sandwich to go" og herefter tak for denne gang

Praktiske oplysninger

Tilmelding: www.lpd-info.dk Tilmelding helst inden den 18. september

Sted: Comwell Rebild Bakker, Rebildvej 36, 9520 Skørping

Ophold: Ophold og fortæring afholdes af Justits/ Sundhedsministeriet.

Hotel: Der er tjek ind fra fredag kl. 17.00

Refusion Transport refunderes ved udfyldelse af køreseddel m. vedlagt brobizz eller billet. Der ydes statens lave takst.

Pauser: Alle dage indlægges passende pauser med kaffe, the, vand og frugt.

Køresedler, bizz og bileter: Sendes til; Anne Sieg, Søndermarken 38, 2. tv. 3060 Espergærde
kasserer@lpd-info.dk

Indkaldelse til landsmøde i LPD

***Landsmødet afholdes den 4. oktober 2020 kl. 10.30 på:
Hotel Comwell Rebild Bakker, Rebildvej 36, 9520 Skørping***

Landsmødet afholdes med følgende dagsorden:

- a) Valg af dirigent, referent og 2 stemmetællere.
- b) Formanden fremlægger LPD's beretning.
- c) Kassererens beretning, herunder fremlæggelse af revideret regnskab til godkendelse.
- d) Kassereren fremlægger LPD's budget for næste år samt forslag til kontingent gældende for det efterfølgende år.
- e) Indkomne forslag.
- f) Valg af bestyrelsesmedlemmer + suppleanter.
På valg er; Kirsten Lohse, Michael Just Jensen og Erik Dahlgaard til bestyrelsen
På valg er Britta Nielsen og Connie Sinding som suppleanter.
- g) Valg af regnskabskontrollant og suppleant.
På valg er Winnie Kirchheiner og som suppleant Else Marie J. Rosendahl.
- h) Eventuelt.

**Der er stemmeret for aktive medlemmer, som har betalt kontingent
senest d. 20. september 2020**

Med venlig hilsen
Bestyrelsen, LPD

Kan varmt anbefales!

Efter 15 år som bistandsværger kan jeg uden tøven fastslå, at jobbet varmt kan anbefales.

Som ved alt nyt var jeg lidt famlende i starten...

Hvad var min opgave? Kan jeg mon det?

Usikkerheden holder nok aldrig helt op, men jeg har da fået lidt fastere grund under fødderne.

I mange år var jeg ansat på en specialskole, hvor jeg underviste udviklingshæmmede voksne, sindslidende og senhjerne-skadede.

Og så faldt mine øjne på en annonce, hvor det offentlige søgte bistandsværgere – og så fik jeg sørme bid i første forsøg.

Dog uden en eneste klient i de første fem år...

Så der var et pænt tilløb, før jeg fik gang i sagerne.

Men så kom der også spændende opgaver i en lind strøm – og lige nu har jeg kontakt med 16 personer i min egenskab af bistandsværger.

Det er spændende og indimellem udfordrende

Meningen med arbejdet som bistandsværger står beskrevet i et fint cirkulære – og helt reelt er arbejdet godt for retssikkerheden for nogle af samfundets svageste borgere.

Jeg besøger mine klienter – eller borgere, som de vist hedder nu om dage.

Jeg er så gammeldags, at navnet borger er mig imod, så jeg kalder dem klienter...

Besøget kommer dog kun i stand, hvis klienten har lyst til det.

Og det har de allerfleste. Og den dybeste grund til, at jeg er glad for arbejdet, er den simple, at jeg faktisk meget hurtig godt kan lide alle mine klienter – har kun oplevet en eneste undtagelse i de mange år.

Det glæder mig også meget, at klienter ofte selv ringer og ønsker at snakke eller få besøg.

En god menneskelig kontakt er en af livets bedste vitaminer – og det er det, der fortsat driver mig i min høje alder

Og diverse retsmøder og kontakten til administrationen er også en god oplevelse.

Bestyrelsesarbejde og kurser

Jeg har været med i bestyrelsen i mange år – og den nuværende bestyrelse er den bedste og mest velfungerende. Og det er en dejlig oplevelse at være sammen med gode og meget dygtige kollegaer om vores fælles interesse.

Og vi arrangerer kurser flere gange om året – og her bliver vi alle klogere på en god måde. Justitsministeriet forkæler os ved at betale det, som bestyrelsen planlægger.

Så jeg har intet at klage over! Men meget at være glad for – så hvis nogen er tvivl, om de vil være bistandsværgere, så lyder mit råd på nudansk:

Just do it!

Inge Lise Lund

Kontingent

DET ER NU MULIGT AT BETALE KONTINGENT VHA. BETALINGSSERVICE

Vi er nu oprettet hos PBS, så du kan tilmelde din betaling hertil, så det årlige kontingent bliver trukket.

Vi har indberettet oplysninger på registrerede medlemmer

For tilmelding til PBS via dit pengeinstitut/netbank skal du bruge følgende oplysninger:

PBS nr.: 09736204

Debitorgruppe: 00001

Kundenr.: dit medlemsnummer som står på adresselabelen bag på LPD Avisen.

Opkrævninger udsendes sidst i december med opkrævning i januar

Justitsministeriets
FORSKNINGSKONTOR

Nye foranstaltningsdomme i 2019

JUSTITSMINISTERIET

Resumé

Der blev i 2019 afsagt 822 foranstaltningsdomme. Disse domme angår 812 personer, idet ti personer er blevet idømt en foranstaltningsdom to gange i løbet af året.

65 pct. af foranstaltningsdommene angår psykisk syge, 20 pct. mentalt retarderede og 15 pct. mangelfuldt udviklede. Derudover er der en enkelt sag, der angår forbigående, abnorm rus (straffelovens § 16, stk. 1, 3. pkt.).

Andelen af domme uden tidsbegrænsning er størst for de psykisk syge (46 pct.), lidt lavere for mentalt retarderede (39 pct.) og lavest for mangelfuldt udviklede m.v. (36 pct.).

Ifølge rapportens opgørelser angår de foranstaltningsdomme, der er idømt i 2019, og hvor der ikke er fastsat en længstetid, i alle tilfælde en lovovertrædelse, som hører under – eller ud fra en konkret vurdering kan vurderes at høre under – kriminalitetstyperne nævnt i straffelovens § 68 a, stk. 2, og § 69 a, stk. 2.

Med udgangspunkt i dommens hovedforhold ses, at de tre hyppigste kriminalitetsformer for både psykisk syge, mangelfuldt udviklede og mentalt retarderede er vold og trusler mod offentligt ansatte (straffelovens § 119), simpel vold (straffelovens § 244) og trusler (straffelovens § 123 og § 266).

1

Indledning

I forbindelse med en lovændring vedrørende tidsbegrænsning af foranstaltninger efter straffelovens § 68 og § 69 blev det besluttet, at der løbende skal indsamles oplysninger om domme, afsagt efter lovens ikrafttræden 1. juli 2000, således at Retsudvalget kan holdes orienteret om udviklingen på området.

Den foreliggende statistik omhandler domme, der er afsagt i perioden fra d. 1. januar 2019 til d. 31. december 2019. Der er tidligere udarbejdet redegørelser om domme for perioden 1. juli 2000 til 31. december 2001 og separat for årene 2002 til 2018.

I dette notat belyses udviklingen separat for de psykisk syge (j.f. straffelovens § 16, stk. 1, 1. pkt.), de mentalt retarderede (straffelovens § 16, stk. 1, 2. pkt. og straffelovens § 16, stk. 2) samt personer, der henhører under straffelovens § 69 – i det følgende rubriceret under betegnelsen ”mangelfuldt udviklede m.v.” Derudover er der en enkelt sag, der angår forbigående, abnorm rus (straffelovens § 16, stk. 1, 3. pkt.).

Data til brug for undersøgelsen stammer fra Det Centrale Kriminalregister.

2

Udvikling i antallet af foranstaltningsdomme

I 2019 blev der afsagt i alt 822¹ foranstaltningsdomme, jf. tabel 1. De 822 domme angår 812 personer, idet ti personer er blevet idømt en foranstaltningsdom to gange i løbet af 2019.

Af tabellen ses også, at antallet af foranstaltningsdomme steg fra 2001 frem til 2006. Faldet i 2007 er antagelig relateret til retsreformen, og de efterfølgende år viser da også en stigning i antallet af domme frem til 2011², hvorefter perioden er præget af henholdsvis stabilitet og fald i antallet af domme. Antallet af domme i 2019 er dog lidt højere end de tre foregående år.

¹ Det bemærkes, at 35 af de domme, rapporten omhandler, fortsat var under anke, da rapporten blev udarbejdet. Dette antal er højere end i opgørelserne i tidligere rapporter, hvilket antageligvis skyldes, at domstolene har været lukket i en periode på grund af COVID-19 og dermed har behandlet færre sager, samt at Justitsministeriets Forskningskontor har udarbejdet denne rapport tidligere på året, end det har været tilfældet i tidligere år.

² Det mindre fald, der ses i 2009, skyldes antageligvis, at data for det år først er blevet udtrukket fra Det Centrale Kriminalregister i 2013. Personer, der efter dommen er døde, slettes i Det Centrale Kriminalregister efter senest to år, hvilket betyder, at sådanne tilfælde i større omfang vil mangle blandt domme vedrørende 2009.

Tabel 1Udvikling i antallet af foranstaltningsdomme samt i andelen af domme uden tidsbegrænsning.³

	Antal	Andel uden tidsbegrænsning
2001	362	43,1 %
2002	460	44,3 %
2003	528	42,2 %
2004	579	38,3 %
2005	685	39,6 %
2006	749	37,5 %
2007	591	37,9 %
2008	680	37,8 %
2009	662	42,6 %
2010	857	35,8 %
2011	924	38,3 %
2012	885	38,3 %
2013	868	39,1 %
2014	907	40,8 %
2015	835	41,7 %
2016	779	40,2 %
2017	771	39,9 %
2018	808	43,6 %
2019	822	42,9 %

³ Når antallet af nye foranstaltningsdomme, der er afsagt i de enkelte år, afviger en smule fra de tal, der er anført i tidligere rapporter for de enkelte år, skyldes det ankesager. Domme, der er under anke på tidspunktet for rapportens udarbejdelse, inkluderes i opgørelserne, jf. fodnote 1, men i tilfælde af, at disse domme ændres ved dom i 2. instans, korrigeres opgørelserne, således at det er dommen i sidste instans, der indgår.

I en tidligere undersøgelse fra Justitsministeriets Forskningskontor belyses udviklingen i foranstaltningsdomme 1981-2012, idet der ses på, hvilke forhold der har haft betydning for stigningen i antallet af domme set over hele perioden.⁴ Undersøgelsen viser, at væksten i antallet af foranstaltningsdomme primært beror på flere sager vedrørende vold, herunder især flere sager vedrørende vold eller trusler mod offentligt ansatte. Undersøgelsen viser desuden, at væksten i lidt højere grad beror på domme for forhold, der er begået under en indlæggelse på psykiatrisk hospital eller under et andet psykiatrisk behandlingsforløb, end på domme for lovovertrædelser, der er begået, mens den dømte ikke havde kontakt med psykiatrien. En del af væksten vurderes at bero på en øget anmeldelsestilbøjelighed for vold i arbejdslivet. I rapporten nævnes også, at en øget screening antageligt har betydning for væksten i domme til mangelfuldt udviklede m.v. Endelig påpeges, at lovændringen fra 2000 med indførelse af længstetider og nye krav om kontrol og opfølgning, kan have bevirket en øget påpasselighed med at registrere lovovertrædelser under foranstaltningen, hvilket kan have indebåret, at der hyppigere gives nye sanktioner til nogen, der allerede er underkastet en foranstaltning.

Af tabel 1 ses desuden, at andelen af domme uden tidsbegrænsning ikke varierer markant eller i en entydig retning hen over perioden.

⁴ Jørgensen, T.T. (2014): "Udviklingen i domme til foranstaltning."

3

Foranstaltningsdomme og den dømtes mentale tilstand

Af de 822 domme i 2019 angår 533 (svarende til 65 pct.) psykisk syge, 167 (20 pct.) mentalt retarderede og 121 (15 pct.) mangelfuldt udviklede. 31 af de 167 personer, der er mentalt retarderede, er det i højere grad (straffelovens § 16 stk. 1, 2. pkt.). Dertil kommer en dom, der angår forbigående, abnorm rus (straffelovens § 16 stk. 1, 3. pkt.)⁵.

Tabel 2

Foranstaltningsdomme fordelt efter foranstaltningens længstetid og de dømtes mentale tilstand.

	Psykisk syge		Mentalt retarderede		Mangelfuldt udviklede m.v.	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Ingen længstetid	245	46 %	65	39 %	43	36 %
1 år	1	0 %	2	1 %	1	1 %
3 år	3	1 %	24	14 %		
5 år	284	53 %	76	46 %	77	64 %
I alt	533	100 %	167	100 %	121	100 %

Af tabel 2, der angår dommens eventuelle tidsbegrænsning, fremgår, at langt de fleste af de tidsbegrænsede domme har en længstetid på fem år, mens fire domme har en længstetid under tre år. Af tabellen fremgår det desuden, at andelen af domme uden tidsbegrænsning er lidt større for de psykisk syge (46 pct.) end for mentalt retarderede (39 pct.) og mangelfuldt udviklede m.v. (36 pct.).

⁵ Denne dom vil af hensyn til anonymitet ikke indgå i de følgende tabeller.

4

Tidsbegrænsning og foranstaltningens art

Ifølge lovændringen fra 2000 skal der – medmindre kriminaliteten er af den karakter, der fremgår af straffelovens § 68 a, stk. 2, og straffelovens § 69 a, stk. 2, jf. det senere – fastsættes en længstetid for foranstaltningen på fem år, såfremt foranstaltningen medfører eller giver mulighed for, at den dømte anbringes eller indlægges i institution. I sager, hvor foranstaltningen ikke giver mulighed for anbringelse, skal der fastsættes en længstetid, som ikke må overstige tre år. I de sager, der vedrører de i straffelovens § 68 a, stk. 2, og straffelovens § 69 a, stk. 2 nævnte former for kriminalitet, jf. det senere, fastsættes i almindelighed ikke en længstetid.

Af de i alt 533 domme, som angår psykisk syge personer, giver 496 mulighed for indlæggelse, mens 34 domme medfører, at den dømte skal anbringes på hospital/institution, jf. tabel 3. Af de i alt 530 domme, der medfører eller kan medføre indlæggelse/anbringelse, er der for 245 domme (svarende til 46 pct.) ikke fastsat en længstetid for foranstaltningen, jf. bestemmelserne i straffelovens § 68 a, stk. 2, og straffelovens § 69 a, stk. 2. Af de resterende domme, der medfører eller kan medføre indlæggelse, har alle 284 domme en længstetid på fem år i overensstemmelse med ordlyden af bestemmelserne i § 68 a, stk. 1, og § 69 a, stk. 1, mens én dom har en længstetid på 1 år. De resterende tre domme giver ikke mulighed for indlæggelse, og der er fastsat en længstetid på tre år for alle tre domme.

Tabel 3

Foranstaltningsdomme fordelt efter foranstaltningens art og længstetid for psykisk syge.

	Ingen længstetid	1 år	3 år	5 år	I alt
Tilsyn/ambulant behandling <i>uden</i> mulighed for indlæggelse			3		3
Tilsyn/ambulant behandling <i>med</i> mulighed for indlæggelse	84			167	251
Behandling med mulighed for indlæggelse	132	1		112	245
Anbringelse på hospital/institution	25			3	28
Institution med mulighed for anbringelse på sikret afdeling	4			2	6
I alt	245	1	3	284	533

Med hensyn til de mentalt retarderede er der afsagt 105 domme, som giver mulighed for anbringelse, jf. tabel 4. Der er desuden afsagt 36 anbringelsesdomme. Af de i alt 141 domme, der medfører eller kan medføre anbringelse, er der for 65 domme (svarende til 46 pct.) ikke fastsat længstetid for foranstaltningen.

Som nævnt, skal der i domme, hvor foranstaltningen ikke giver mulighed for anbringelse, fastsættes en længstetid, der ikke må overstige tre år, hvilket er tilfældet i 25 af de 26 domme, der ikke giver mulighed for indlæggelse/anbringelse. Én dom har en længstetid på fem år.

Tabel 4

Foranstaltningsdomme fordelt efter foranstaltningens art og længstetid for mentalt retarderede.

	Ingen længstetid	1 år	3 år	5 år	I alt
Tilsyn/ambulant behandling <i>uden</i> mulighed for anbringelse		2	23	1	26
Tilsyn/ambulant behandling <i>med</i> mulighed for anbringelse	36			69	105
Anbringelse på hospital/institution	18		1	3	22
Institution m. mulighed for midlertidig anbringelse i sikret afd.	8			2	10
Anbringelse i sikret afdeling/institution	3			1	4
I alt	65	2	24	76	167

Af de 121 domme, som angår personer med mangelfuld udvikling m.v., er der fire anbringelsesdomme, og 116 domme som kan medføre indlæggelse, jf. tabel 5. I 43 ud af de 120 domme, der medfører eller kan medføre indlæggelse/anbringelse, er der ikke fastsat længstetid. Dette svarer til 36 pct., hvilket er en mindre andel end for de psykisk syge og de mentalt retarderede. En enkelt sag med mulighed for indlæggelse har en længstetid på 3 år.

For den ene dom, der ikke giver mulighed for indlæggelse/anbringelse, er der fastsat en længstetid på fem år.

Tabel 5

Foranstaltningsdomme fordelt efter foranstaltningens art og længstetid for mangelfuldt udviklede m.v.

	Ingen længstetid	3 år	5 år	I alt
Tilsyn/ambulant behandling <i>uden</i> mulighed for indlæggelse			1	1
Tilsyn/ambulant behandling <i>med</i> mulighed for indlæggelse	21	1	63	85
Behandling med mulighed for indlæggelse	18		13	31
Anbringelse på hospital/institution	2			2
Institution med mulighed for midlertidig anbringelse i sikret afdeling	2			2
I alt	43	1	77	121

5

Længstetider for ophold

Hvis der idømmes en foranstaltning efter straffelovens § 69, som medfører eller giver mulighed for anbringelse i institution eller på hospital, jf. straffelovens § 69 a, stk. 1 og stk. 2, skal der i alle tilfælde fastsættes en længstetid for opholdet. Længstetiden for opholdet kan – uanset en eventuel længstetid for foranstaltningen – i almindelighed ikke overstige ét år.

Tabel 6 vedrører de domme, hvor der skal fastsættes en længstetid for opholdet. Som det fremgår af tabellen, er der i 94 af de i alt 120 domme fastsat en længstetid for opholdet på højst ét år. Der er to domme med en længstetid for opholdet på to år og én dom med en længstetid på 3 år. I 23 tilfælde, hvor der gives mulighed for indlæggelse, er der ikke fastsat en længstetid for opholdet.

Tabel 6

Foranstaltningsdomme fordelt efter foranstaltningens art og længstetiden for ophold for mangelfuldt udviklede m.v.

	Ingen længstetid	3 måneder	1 år	2 år	3 år	I alt
Tilsyn/ambulant behandling med mulighed for indlæggelse	16	1	67	1		85
Behandling med mulighed for indlæggelse	6		25			31
Anbringelse i hospital/institution				1	1	2
Institution m. mulighed for midlertidig anbringelse i sikret afd.	1		1			2
I alt	23	1	93	2	1	120

6

Tidsbegrænsning og kriminalitetens art

Der skal i almindelighed ikke fastsættes længstetid i sager, der vedrører drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler efter § 266, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig seksualforbrydelse eller forsøg på en af disse forbrydelser, jf. straffelovens § 68 a, stk. 2, og straffelovens § 69 a, stk. 2. Hvorvidt en forbrydelse er omfattet af bestemmelserne, f.eks. har karakter af en alvorlig voldsforbrydelse, afhænger af en konkret vurdering af forbrydelsens beskaffenhed og omstændigheder. I sager, der angår andre former for kriminalitet, skal der som udgangspunkt fastsættes en længstetid.

Tabel 7

Foranstaltningsdomme fordelt efter kriminalitetens art og foranstaltningsens længstetid for psykisk syge.

	Ingen længstetid	1 år	3 år	5 år	I alt
Voldtægt	6		1		7
Andet seksuelt forhold end samleje				1	1
Blufærdighedskrænkelser				5	5
Andre sædelighedsforbrydelser			1		1
Vold/trusler mod off. ansatte	76	1		117	194
Drab	4				4
Forsøg på drab	7				7
Simpel vold	6			56	62
Grov vold	41			3	44
Særlig grov vold	2				2
Vold i øvrigt	1			5	6
Kvalificeret brandstiftelse	2				2
Brandstiftelse i øvrigt	21			2	23
Trusler	52			10	62
Tyveri	1			21	22
Røveri	21			1	22
Andre straffelovsovertrædelser	3		1	36	40
Særlovsovertrædelser	2			27	29
I alt	245	1	3	284	533

I tabel 7 er foranstaltningsdomme, som er idømt psykisk syge personer, fordelt efter kriminalitetens art. I tilfælde af, at personen er dømt for flere forhold, er det den alvorligste lovovertrædelse, sagen kategoriseres efter. Det skal bemærkes, at Justitsministeriets Forskningskontor i visse tilfælde har ændret den kategorisering, som politiet har foretaget,

således at de former for lovovertrædelser, der er nævnt i straffelovens § 68 a, stk. 2, og straffelovens § 69 a, stk. 2, prioriteres over øvrige lovovertrædelser.⁶

Der er i intet tilfælde af de sager, som angår drab, forsøg herpå, kvalificeret brandstiftelse eller særlig grov vold (straffelovens § 246) fastsat en længstetid for foranstaltningen. I en af sagerne omhandlende voldtægt er der fastsat en længstetid på tre år. I en ud af de 21 sager vedrørende røveri er der fastsat en længstetid, mens det drejer sig om 16 pct. i sager vedrørende trusler (straffelovens § 123 og § 266), ni pct. i sager om brandstiftelse i øvrigt og i syv pct. i sager om grov vold (straffelovens § 245).

For så vidt angår vold eller trusler mod offentligt ansatte (straffelovens § 119) og simpel vold (straffelovens § 244), er der i hovedparten af sagerne fastsat en længstetid. For sager angående tyveri, andre straffelovsovertrædelser⁷, vold i øvrigt⁸ samt særlovsovertrædelser⁹ er der i alle eller størsteparten af tilfælde fastsat en længstetid. Endelig ses af tabellen, at der er fastsat en længstetid i alle sager om blufærdighedskrænkelser, samleje med barn m.v. samt andre sædelighedsforbrydelser.¹⁰

Vedrørende kriminalitetens art, jf. straffelovens § 68 a, stk. 2, og straffelovens § 69 a, stk. 2, og eventuel fastsættelse af længstetider følger dommene – både for de mentalt retarderede (tabel 8) og de mangelfuldt udviklede m.v. (tabel 9) – i høj grad den fordeling, som er beskrevet for de psykisk syge.

⁶ Sidstnævnte prioritering har været anvendt siden 2013. Ændringen betyder, at andelen af sager, der vedrører trusler (straffelovens § 123 og § 266), bliver relativ stor, idet den nu prioriteres over eksempelvis simpel vold (straffelovens § 244) og vold og trusler mod offentligt ansatte (straffelovens § 119).

⁷ Sagerne under kategorien 'andre straffelovsovertrædelser' vedrører en sag om menneskesmugling, antaste Folketingets sikkerhed eller frihed m.v. (straffelovens § 113, stk. 2), lægge hindring i vejen for udførelse af offentlig myndigheds tjeneste eller hverv (straffelovens § 119, stk. 4 (tidligere stk. 3)), afgivelse af urigtige oplysninger til offentlig myndighed (straffelovens § 164), dokumentfalsk (straffelovens § 171), uagtsom brandstiftelse (straffelovens § 182), forvolde fare for dyrs liv eller sundhed (straffelovens § 190), narkotikakriminalitet (straffelovens § 191), våben og eksplosivstoffer under skærpende omstændigheder (straffelovens § 192 a), afpresning (straffelovens § 281), moms, skatte og toldsvig (straffelovens § 289), hæleri (straffelovens § 290) og hærværk (straffelovens § 291).

⁸ Sagerne under kategorien 'vold i øvrigt' angår forvoldelse af fare for liv eller legeme (straffelovens § 252) og uagtsom skade på legeme og helbred (straffelovens § 249).

⁹ Særlovsovertrædelserne angår lov om euforiserende stoffer, våbenloven, udlændingeloven, færdselslovens bestemmelser om spiritus- og promillekørsel, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, knivloven samt beredskabsloven.

¹⁰ Sagen under kategorien 'andre sædelighedsforbrydelser' angår børnepornografi (straffelovens § 235).

Tabel 8

Foranstaltningsdomme fordelt efter kriminalitetens art og foranstaltningsens længstetid for mentalt retarderede.

	Ingen længstetid	1 år	3 år	5 år	I alt
Voldtægt	5				5
Andet seksuelt forhold end samleje	3				3
Blufærdighedskrænkelse	1		3	5	9
Vold/trusler mod off. ansatte	14	1	4	37	56
Simpel vold	3		6	15	24
Grov vold	8		3	2	13
Vold i øvrigt	1		1	1	3
Kvalificeret brandstiftelse	1				1
Brandstiftelse i øvrigt	10		1	1	12
Frihedsberøvelse	2			1	3
Trusler	13			3	16
Tyveri		1	3	2	6
Røveri	4		2		6
Andre straffelovsovertrædelser			1	5	6
Særlovsovertrædelser				4	4
I alt	65	2	24	76	167

Tabel 9

Foranstaltningsdomme fordelt efter kriminalitetens art og foranstaltningens længstetid for mangelfuldt udviklede m.v.

	Ingen længstetid	3 år	5 år	I alt
Voldtægt	6			6
Blufærdighedskrænkelser			4	4
Andre sædelighedsforbrydelser			2	2
Vold/trusler mod off. ansatte	8		21	29
Simpel vold			17	17
Grov vold	10		3	13
Brandstiftelse i øvrigt	3	1	1	5
Trusler	11		4	15
Tyveri	1		5	6
Røveri	4		1	5
Andre straffelovsovertrædelser			11	11
Særlovsovertrædelser			8	8
I alt	43	1	77	121

Bag låste døre

Af Britta Hostrup Nielsen
– patientrådgiver og bistandsværge

Foto: Britta H. Nielsen – Et styntet træ

Et sted i Danmark går en mand rundt bag låste døre. Han er ked af det – måske. Der er lys, vand og varme og venlige mennesker, som tager sig af ham. De snakker med ham og serverer mad for ham - men der er ikke den frihed, han ønsker. Gården, jorden og hestene kalder, men han kommer ikke, for der er låste døre mellem ham og det derhjemme.

I sensommeren 2019 var naboerne blevet bekymrede for ham, og de gjorde, som gode naboer, anskrig over for socialforvaltningen, som sendte et team ud til ham.

Han havde forandret sig og havde ikke overkommet at betale sine regninger, så der var slukket for el, vand og varme – efteråret var lige om hjørnet, og det ville blive dage med mørke og kulde. Og ingen vand!

Efter flere besøg af egen læge blev han indlagt i psykiatrien – mod sin vilje. Det betød en knækket overmund, fordi han gjorde modstand, da politiet kom. Den halve protese sidder stadigvæk i overmundens – 5 måneder efter indlæggelsen. Det lyder voldsomt, at politiet kommer, men det er helt efter reglerne, når der er tale om en tvangsindlæggelse.

Han er lidt bitter, for det er jo hans tidligere kone, som han ikke har set i mange mange år, der har lavet rænker og retteligen burde være den indlagte. Tror han. Han tror også, at han har beviser. Men beviserne kan han ikke komme til, så længe han er bag de låste døre.

Jeg besøger ham ret ofte, og han er venlig og varm – og af og til lidt ophidset, vrede og vranten, fordi det hele venter på ham derude. Også den smukke sangerinde, som han skulle have været gift med, og som kigger med, når vi snakker sammen – han har et billede af hende i sin tegnebog, som står åben på bordet.

Derhjemme sang han med en masse nulevende og afdøde verdensberømte sangerinder – og sangere – på fjernsynet

og på Youtube. De er blevet hans verden, og han er sikker på, at de synger til og om ham. Når han ser fjernsyn i fællesrummet, føler han også, at han kan styre det, der sker på skærmen.

Det er blevet hans liv, og han gør ikke nogen ondt med det – måske sig selv, men det ved jeg ikke.

Han får medicin, men det er som om, at det ikke bider på ham og fjerner alt det, vi andre ikke kan se og høre. Han har været indlagt længe, og man kan spørge sig selv, om han bliver bedre – efter vores målestok.

Da jeg gav udtryk for mine tanker i forhold til, om han bør være indespærret, var der et personale, som fortalte mig om en gammel dame, som boede som eneboer i sit eget rod og skidt.

Da hun blev indlagt imod sin vilje, havde hun sagt: "Jeg ved godt, at jeg ikke er som jer, og at jeg ikke lever som jer, men giver det jer ret til at tvangsindlægge mig bag låste døre?"

Han og jeg har været i Patientklagenævnet 4 gange og er nu på vej i Byretten.

I starten af sin indlæggelse var han meget ambivalent i forhold til at klage – både over tvangsindlæggelsen og den påtænkte medicinering.

Efter flere snakke ønskede han, at jeg skrev en klage over den påtænkte tvangsmedicinering med Olanzapin, og denne klage havde opsættende virkning.

Han fik en kopi af klagen, men ønskede også at se den originale klage. Da han stod med begge eksemplarer i hænderne, rev han dem i stykker og smed dem i et toilet.

Efter en kort ustabil periode med Olanzapin, blev han igen motiveret, og vi gennemførte klagen, som førte til, at sygehuset i oktober 2019 fik lov til at medicinere ham.

Da Olanzapin ikke havde den store effekt, stoppede man og motiverede nu til Abilify.

Klagen blev behandlet i december 2019 og sygehuset fik ikke medhold – på grund af en procedurefejl.

En ny motivationsfase startede, og i starten af januar 2020 fik sygehuset lov til at medicinere med Abilify, og den beslutning er anket til Det Psykiatriske Ankenævn.

Allerede i midten af oktober 2019 klagede min patient over tvangstilbageholdelsen, og denne klage blev behandlet på et møde i Patientklagenævnet i slutningen af januar 2020, hvor han ikke fik medhold. Han vil gerne anke afgørelsen til Byretten, men han vil selv finde en advokat – og det har han ikke gjort endnu.

brittahn84@gmail.com

JUSTITS MINISTERIET

Folketinget
§ 71 udvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 4. maj 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Nina Lentz
Sagsnr.: 2020-0032/31-0019
Dok.: 1462283

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 48 (Alm. del), som Folketingets § 71-tilsyn har stillet til justitsministeren den 16. marts 2020.

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 48 (Alm. del) fra Folketingets § 71-tilsyn:

”Vil ministeren kommentere henvendelsen af 22. februar 2020 fra Landsforeningen for Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark, jf. § 71-tilsynets alm. del – bilag 59, og herunder oplyse, hvilke overvejelser ministeriet har gjort i forbindelse med beskikkelse af nærmeste pårørende som bistandsværge?”

Svar:

1. I henvendelsen anfører Landsforeningen for Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark (LPD) bl.a., at det er uhensigtsmæssigt, at personer, der udpeges som bistandsværge for en person, som er idømt foranstaltninger efter straffelovens §§ 68-70, så vidt muligt skal være pårørende til den dømte. Foreningen peger på, at det kan være vanskeligt for pårørende at overskue, hvad opgaven indebærer, og om det er muligt at forene rollen som pårørende og bistandsværge.

2. Reglerne om beskikkelse af bistandsværger fremgår af straffelovens § 71.

Efter straffelovens § 71, stk. 1, kan retten beskikke en bistandsværge for en tiltalt, hvis der bliver tale om at dømme den tiltalte til anbringelse i en institution eller til forvaring efter reglerne i straffelovens §§ 68-70. Det følger endvidere af bestemmelsen, at bistandsværgeren så vidt muligt skal være en af den tiltaltes nærmeste pårørende, der sammen med den beskikkede forsvarende skal bistå tiltalte under sagen.

Efter straffelovens § 71, stk. 2, skal der beskikkes en bistandsværge for en tiltalt, der er dømt til anbringelse eller forvaring, eller som har fået en dom, der giver mulighed herfor. Bistandsværgeren skal holde sig underrettet om den dømtes tilstand og drage omsorg for, at opholdet og andre foranstaltninger ikke udstrækkes længere end nødvendigt. Beskikkelsen ophører, når foranstaltningen endeligt ophæves.

Det forudsættes i forarbejderne til straffelovens § 71, at bistandsværgeren så vidt muligt skal være en af den sigtedes, tiltaltes eller dømtes nærmeste pårørende – uanset om bistandsværgeren udpeges under sagen i medfør af § 71, stk. 1, eller efter der er afsagt dom i medfør af § 71, stk. 2, jf. Folketingstidende 1993-1994 (1. samling), tillæg A, spalte 8061.

Straffelovens regler om beskikkelse af bistandsværger er nærmere udmøntet i bekendtgørelse nr. 947 af 24. september 2009 om bistandsværger (bi-

standsadværgebekendtgørelsen) som ændret ved bekendtgørelse nr. 1512 af 17. december 2019.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 5, stk. 1, at politiet skal bistå retten med at finde en person, der kan beskikkes som bistandsværgen, og at den sigtede, tiltalte eller dømte indledningsvis skal spørges, om der er en bestemt person, som vedkommende ønsker at få beskikket. Hvis den sigtede, tiltalte eller dømte ikke selv foreslår en person eller ikke har nære pårørende, eller ingen af de pågældende er villige eller egnede til at blive beskikket, skal politiet indstille den bistandsværgen, der på fortegnelsen over bistandsværger står for tur til at blive beskikket jf. bistandsadværgebekendtgørelsens § 5, stk. 2, 1. pkt.

En pårørende kan således afvise at påtage sig hvervet som bistandsværgen, hvis vedkommende ikke finder sig kvalificeret hertil, ligesom politiet kan vurdere den pågældende uegnet til at varetage hvervet. I disse tilfælde skal politiet udpege en bistandsværgen fra fortegnelsen over bistandsværger.

Den sigtede, tiltalte eller dømte kan endvidere anmode om, at en udpeget bistandsværgen udskiftes. Anmodningen fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten, jf. bistandsadværgebekendtgørelsens § 6, 1. pkt.

3. En bistandsadværgeres opgaver er reguleret i straffeloven og i bistandsadværgebekendtgørelsen.

Som anført ovenfor følger det af straffelovens § 71, stk. 2, 2. pkt., at en bistandsadværgen skal holde sig underrettet om den dømtes tilstand og drage omsorg for, at opholdet og andre foranstaltninger ikke udstrækkes længere end nødvendigt. Bistandsadværgeren kan i den forbindelse anmode om ændring eller ophævelse af en foranstaltning efter §§ 68, 69 eller 70, jf. straffelovens § 72, stk. 2. Anmodningen fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten.

Ifølge bistandsadværgebekendtgørelsens § 8, stk. 2, skal bistandsadværgeren endvidere rådgive og vejlede den sigtede, tiltalte eller dømte om klageadgang samt om muligheden for at søge en idømt foranstaltning ændret eller ophævet. Bistandsadværgeren skal desuden hjælpe den dømte med at udforme eventuelle klageskrivelser og anmodninger om ændring eller ophævelse af foranstaltningen.

Bistandsadværgeren er desuden forpligtet til snarest muligt efter beskikkelsen at

besøge den person, bistandsværgeren er beskikket for. Besøg skal herefter finde sted efter behov, jf. bistandsværgebekendtgørelsens § 9.

4. En bistandsværge varetager ikke en egentlig juridisk funktion. Under straffesagen varetages den sigtedes eller tiltaltes rettigheder af forsvareren, og det samme gælder under en eventuel sag om ændring eller ophævelse af en foranstaltning efter §§ 68, 69 eller 70, jf. straffelovens § 72, stk. 2. Det er således heller ikke en forudsætning, at de personer, der optages på fortegnelsen over bistandsværger, besidder juridiske kvalifikationer.

De opgaver, som en bistandsværge har, f.eks. at besøge og hjælpe den dømte under anbringelsen, er opgaver, der ofte varetages bedst af pårørende, der kender den dømte, og som den dømte i forvejen har tillid til. Jeg mener derfor, at udgangspunktet fortsat bør være, at det er en pårørende til den dømte, der udpeges som bistandsværge.

Når det er sagt, så er det klart, at det ikke nødvendigvis er alle dømte, som har pårørende, der oplever, at de har de fornødne forudsætninger for at løfte opgaver som eksempelvis indgivelse af klager eller anmodninger om ændring af foranstaltninger.

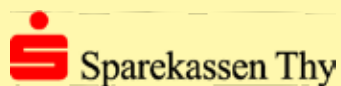
Derfor er det som anført ovenfor også muligt for en pårørende at afvise at påtage sig opgaven, således at den dømte i stedet får beskikket en bistandsværge fra fortegnelsen over bistandsværger. Dette forudsætter naturligvis, at den pårørende er informeret om, hvad opgaven som bistandsværge indebærer.

Jeg har derfor på baggrund af henvendelsen fra Landsforeningen for Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark bedt Rigsadvokaten og Rigspolitiet om at sikre, at pårørende, der udpeges som bistandsværger, forinden informeres om, hvad opgaven som bistandsværge indebærer.

LPD
Co/ Erik Dahlgard
Havrelandsvej 4
7790 Thyholm

Indbetalinger af pengegaver, bidrag fra offentlige instanser og firmaer samt den årlige kontingent på kroner 350 for medlemskab, skal indbetales direkte til vores netbank:

Regnr.: 9090
Kontonummer: 0004654765

LANDSFORENINGEN
af Patientrådgivere & Bistandsværger i Danmark

Kommunikation med kant

**bog
staveligt
talt**

MARK & STORM
GRAFISK

Korsvangen 15 | 5750 Ringe | Tlf. 62 62 22 77
www.mark-storm.dk